

Narkotikaprisutvecklingen i Sverige 1988–2021

CAN Rapport 210

Ulf Guttormsson

Förord

Den här rapporten tar upp utvecklingen av gatupriser och grossistpriser för ett antal narkotikasorter. Uppgifterna har samlats in via en enkät riktad till rapportörer i Sveriges 27 polisområden. Även priser på smugglad alkohol och tobak, samt gatupriser för narkotikaklassade läkemedel följs.

Den första samlade CAN-redovisningen om narkotikaprisutvecklingen släpptes 2004. Den rapporten presenterade gatuprisutvecklingen från 1988 och framåt. Sedan 2010 har även grossistpriserna bevakats och från 2017 följs även priser på insmugglad alkohol och tobak. Det speciella med årets rapport är en summering av rapportörernas intryck av pandemieffekterna från perioden 2020–2021.

CAN:s prisuppgifter utgör en indikator i uppföljningen av regeringens ANDTS-strategi. Uppgifterna rapporteras även årligen till FN (UNODC) och EU (EMCDDA). Informationen utgör därmed ett viktigt kunskapsunderlag både nationellt och internationellt.

Prisuppgifterna har lämnats in av rapportörer från Sveriges samtliga polisområden. CAN vill här passa på att tacka dessa, liksom de rapportörer som tidigare under åren lämnat uppgifter. Vi vill också rikta ett tack till kriminolog Kim Moeller, Malmö universitet, för värdefulla kommentarer på avsnittet gällande narkotikamarknadens omsättning. Undersökningen och rapporten har finansierats genom statsbidrag från Socialdepartementet.

CAN – Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning – är ett nationellt kompetenscentrum. Vi följer utvecklingen, och sprider kunskap om, användning och skador till följd av alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel om pengar. Myndigheter och organisationer använder kunskap från CAN som underlag för beslut och insatser. Vi är en del av civilsamhället. Vår styrelse utses av Forte, Vetenskapsrådet, Folkhälsomyndigheten, Socialstyrelsen samt av våra cirka 50 medlemsorganisationer, via årsmötet. Regeringen utser CAN:s ordförande.

Stockholm, maj 2022

Charlotta Rehnman Wigstad

Direktör CAN

Innehåll

Sammanfattning.....	4
Metod och material	6
Rapportörerna.....	6
Datainsamlingen	6
Gatupriser.....	7
Grossistpriser	7
Medianpriser	7
Realpriser	7
Sverigepriser	8
Viktning av rapportörerna.....	8
Narkotikans kvalitet.....	9
Validering av prisuppgifterna.....	10
Resultat	13
Narkotikaförekomsten	13
Gatuprisutvecklingen.....	16
Grossistprisutvecklingen	21
Narkotikamarknadens omsättning	23
Prisutvecklingen på smuglad alkohol och tobak.....	31
Pandemiåren 2020–21	32
Referenser	34
Bilaga 1 Regioner och polisområden	37

Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, CAN

ISSN 0283-1198
ISBN 978-91-7278-339-3
urn urn:nbn:se:can-2022-4

Sammanfattning

CAN har sedan 1988 samlat in uppgifter om gatuprisutvecklingen för ett antal narkotikasorter. Med gatupris avses priset vid köp av små mängder i konsumentled. Sedan 2010 inhämtas även priser för handel med större partier, det vill säga grossistpriser. Från 2017 följs också gatupriser för insmugglad alkohol och tobak. Datainsamlingen görs halvårsvis med en webbenkät riktad till rapportörer i Sveriges 27 polisområden.

Ungefär hälften av rapportörerna ansåg att narkotikamarknaden påverkats av pandemin och dess restriktioner, framför allt i form av sjunkande tillgänglighet på cannabis. Andra iakttagelser under pandemin som nämndes var att postförsändelser respektive läkemedel ökat i förekomst, liksom att narkotikaimportörerna tycktes samarbeta i större utsträckning än tidigare. Samtidigt ansåg många rapportörer att narkotikamarknaden under 2021 börjat återgå till det normala. Detta är i linje med internationella erfarenheter som pekar på att den europeiska drogmarknaden varit förvånansvärt motståndskraftig mot de pandemirestriktioner som begränsade rörligheten. Framtida möjliga effekter av pandemin som nämndes av rapportörerna var fortsatt utökade samarbeten mellan olika importörer, större inslag av gods- och paketförsändelser samt en ökad försäljning via digitala kanaler.

Att tillgängligheten på cannabis noterats ha varit lägre under pandemiperioden beror åtminstone delvis på att en bristsituation uppstod redan innan covid-19 bröt ut i Europa. Denna tillgångsminskning kan sedan ha förstärkts av restriktionerna. Den upplevda cannabisbristen under pandemin bekräftas av att gatupriserna ökade 2020 och att de under 2021 ännu inte återgått till 2019 års nivå. En annan substans som blivit mindre vanlig 2021 var (brunt) heroin. För övriga narkotikasorter var dock läget under 2021 relativt likartat det som gällde innan 2020.

I ett långsiktigt perspektiv har de tydligaste gatuprisförändringarna inträffat för heroin och amfetamin. Med hänsyn till inflationen kostar nu dessa droger endast en fjärdedel jämfört med startåret 1988. Även kokainpriserna har fallit och ligger 40 procent lägre jämfört med 1988. Den största delen av dessa prisfall inträffade redan före millennieskiftet, även om de fortsatt därefter.

Även cannabispriserna har sjunkit och var halverade runt 2007 jämfört med startåret 1988. Därefter har dock marijuanapriserna stigit med cirka 30 procent fram till 2021 och haschpriserna med cirka 20 procent. Förutom att pandemin lett till prisökningar för hasch de senaste åren, pekar en europeisk undersökning på att prisökningen på cannabisprodukter de föregående åren åtminstone delvis kan förklaras av en ökning av THC-halten. Mängden THC i hasch ökade enligt denna studie mer än vad priserna gjorde under perioden 2006–2016,

samtidigt som pris- och haltuppgångarna för marijuana i princip var proportionerliga. För hasch hade priset i relation till THC-halt i praktiken sjunkit. Trots prisökningen blev det alltså billigare att berusa sig med hasch.

År 2021 rapporterades gatupriset för hasch och marijuana i genomsnitt vara omkring 120 kronor per gram. Amfetamin kostade runt 200 kronor per gram, och kokain liksom brunt heroin cirka 900 kronor grammet. I 2018 års undersökning inkluderades två narkotikaklassade läkemedelssubstanser; tramadol (opioid) och alprazolam (bensodiazepin). Dessa betingar omkring 20 kronor per tablett i normal styrka. Ecstasypriset rapporterades ligga runt 150 kronor tabletten. Jämfört med 2019, året innan pandemin, var det framför allt hasch och brunt heroin som uppvisade större prisökningar.

Valideringar av prisrapporteringen mot andra datakällor visar på likartade prisnivåer (nationellt) och likartade trender (internationellt). Detta har lett till slutsatsen att de insamlade prisuppgifterna speglar utvecklingen relativt väl. Eftersom priserna följts under en lång tid genomförs jämförelser över tid i 2021 års penningvärde. Inflationsjusteringen görs med hjälp av SCB:s konsumentprisindex.

Den svenska narkotikamarknaden omsätter årligen stora belopp. I rapporten görs skattningar av den årliga ekonomiska omsättningen av narkotika i Sverige. De substanser som ingår i beräkningarna är hasch, marijuana, kokain, amfetamin, heroin, ecstasy och narkotikaklassade läkemedel. Cannabis hade den största ekonomiska marknadsandelen av dessa substanser (cirka 40 procent). Minst var omsättningsandelen för ecstasy (3 procent). Eftersom narkotikamarknaden är illegal är det svårt att fastställa omsättningens storlek med någon större säkerhet. Med utgångspunkt från två olika antaganden om transittrafikens storlek samt beslagseffektiviteten hos tull och polis, har den genomsnittliga årliga omsättningen perioden 2017–2021 för ovan nämnda narkotikasorter skattats till totalt mellan 4,5 och 11,3 miljarder kronor.

Det bör framhållas att beräkningarna är osäkra eftersom flera ingångsvärden är okända och därför behövt uppskattas. För att undvika onödiga överdrifter har ansatsen i rapportens skattningar varit av återhållsam natur. För att sätta beloppen i perspektiv kan det nämnas att de motsvarar mellan 11 och 27 procent av Systembolagets årsomsättning (inklusive moms) för samma tidsperiod.

Det bör i sammanhanget påpekas att omsättning inte är detsamma som vinst. För att bestämma vinsten måste kostnader dras av för inköp, transport, lagring, förpackning, distribution, mängdrabatter, säljarersättning, penningtvätt, med mera. Detta har inte gjorts inom ramen för detta arbete. Det kan ändå konstateras att eftersom årsomsättningen enligt ovan beräknats uppgå till flera miljarder, torde den svenska narkotikamarknaden kunna generera ett betydande vinstutrymme, vilket i sin tur kan vara en av grunderna för de våldsamma uppgörelser som skett mellan kriminella nätverk under senare år.

Metod och material

Nedan följer en genomgång av några centrala begrepp, samt kortfattade beskrivningar av datainsamlingens genomförande respektive förändringar under senare år. Läsare som vill ha mer information om datainsamlingen, frågejusteringar och förändringar i sammansättningen av rapportörerna hänvisas till tidigare rapporter.

Rapportörerna

De individuella rapportörerna utses av Polismyndigheten (NOA) och väljs baserat på deras kunskaper om narkotikamarknaden i respektive polisområde. Sedan omorganisationen 2015 utgörs Polisen av en enda myndighet, uppdelad på sju polisregioner. Regionerna består i sin tur av polisområden. Under 2015 uppgick dessa till 30 men minskades till 27 våren 2016.

Åren 1988–1999 kom rapportörerna från ett strategiskt urval av kommuner/distrikt, men från och med år 2000 är undersökningen rikstäckande. Perioden 2000–2014 kom rapportörerna från de 21 dåvarande länspolismyndigheterna. Därefter är basen alltså polisområden. I regel motsvarar polisområdena länspolismyndigheterna geografiskt. Undantaget är att storstadsregionerna och södra Sverige numera är regionalt mera finfördelade. Av bilaga 1 framgår det hur polisregioner, polisområden och län hänger samman. Betydelsen av förändringarna i rapportörsbasen diskuteras längre fram i detta avsnitt.

Datainsamlingen

Datainsamlingen sker sedan 2013 via en webbaserad enkät. Tidigare var den postal och under en övergångsperiod användes båda metoderna. Enkäten genomförs två gånger per år och rapporteringarna gäller för första respektive andra halvåret. Resultatredovisningar görs endast helårsvis.

Sedan 1988 har uppgifter om gatupriser insamlats för hasch, marijuana, amfetamin, kokain och heroin (från 1993 uppdelat i vitt och brunt heroin). Från och med år 2000 prisbevakas även de mindre vanliga narkotikasorterna ecstasy och LSD. Även GHB och kat infördes i enkäten år 2000, men 2018 byttes de i stället mot två narkotikaklassade läkemedel (substanserna tramadol och alprazolam). Sedan år 2010 ingår frågor om grossistpriser för hasch, marijuana, brunt heroin, amfetamin, kokain samt ecstasy. Med start 2017 efterfrågas dessutom gatupriser för insmuglad alkohol och tobak.

Gatupriser

Priset på en viss narkotikasort kan, förutom rena marknadsförhållanden, vara avhängigt köparens och säljarens relation. Inte minst är det också beroende på vilka mängder köpet handlar om och i vilket led det görs. Med gatupriser avses priset vid överlåtelse av mindre mängder i konsumentledet. Transaktionen behöver inte nödvändigtvis ha gjorts i en offentlig/semioffentlig miljö.

Rapportörerna ombeds utgå från den typiska överlåtelsemängden i distributionens sista steg och ange kostnaden i kronor per gram, eller annan relevant enhet (tablett, dos, etc.). Om exempelvis marijuana i typfallet handlas i mängder om 5 gram för 600 kronor, redovisas ett gatupris på 120 kronor per gram, eller om brunt heroin i typfallet inhandlas i mängder om 0,5 gram för 400 kronor redovisas ett pris om 800 kronor per gram.

Grossistpriser

Med grossistpriser menas priset vid försäljning av större partier. I linje med internationell praxis avses då mängder om minst 1 000 gram eller 1 000 tabletter/enheter. Försäljning på denna nivå är mindre vanlig, i synnerhet i polisområden med mindre befolkning och narkotikamarknad. Detta leder naturligt nog till färre inrapporteringar. Det gör att det finns en större osäkerhet för sådana resultat. Även på kilonivån förekommer mängdrabatter. Priserna skiljer sig om det rör sig om exempelvis 1 eller 50 kilo hasch.

Medianpriser

I stället för det aritmetiska medelvärdet (genomsnittet), används främst medianvärden i denna rapport. Medianen är det värde som ligger i mitten av ett antal värden som sorterats i storleksordning. Medianen används för att undvika att eventuella enstaka extremvärden påverkar prisbilden i någon riktning, i synnerhet som dessa värden kan vara orsakade av missförstånd eller rena felskrivningar. Dock redovisas även genomsnittet i tabellbilagan. Det framgår att det är mest i undantagsfall som dessa två redovisningsmetoder skiljer sig åt i någon avgörande grad. Utöver detta redovisas också intervallet för högsta respektive lägsta inrapporterade värde.

Realpriser

Eftersom priserna insamlats under en längre tidsperiod är det för jämförbarhetens skull nödvändigt att ta hänsyn till inflationen. De ursprungligen inrapporterade priserna (nominella priser) omräknas därför så att kostnaden motsvarar den som gäller för senast redovisade årets penningvärde. Omräkningen görs med hjälp av SCB:s konsumentprisindex, KPI (2022a). De KPI-justerade värdena benämns realpriser. I tabellbilagan redovisas såväl nominella som reala medianpriser.

Sverigepriser

Narkotikapriserna i denna redovisning beräknas som medianvärdena av alla polisområdenas inrapporteringar. Detta ger inte nödvändigtvis den korrekta bilden av genomsnittspriset i Sverige. Många konsumenter bor i storstadsområden och/eller i södra delen av Sverige, vilket är områden där narkotika enligt informatorerna tenderar att ligga något lägre i pris. Samtidigt får rapporteringar från mera glesbefolkade polisområden samma tyngd som de från tätbefolkade områden vid beräkningarna. Detta kan leda till att de redovisade priserna kan vara något i överkant jämfört med de faktiska. Samtidigt är prisskillnaderna mellan regionerna små. Dessa effekter bedöms därmed som relativt marginella.

Som nämnts har rapportörsbasen förändrats något. Perioden 2000–2014 utgjordes den av länspolismyndigheterna. Sedan 2015 utgörs den av polisområdena. Dessa uppgick till 30 under 2015, men minskade till 27 under 2016. Skillnaden är att något fler rapportörer från storstäderna deltar numera. Förändringen genomfördes gradvis 2015–2016, eftersom polisområden i Region Stockholm respektive Västra Götaland succesivt fyllde vakanser i rapporteringen. Denna förändring har dock inte gett någon synbar effekt på prisbilderna. Samtidigt är det en förbättring av rapporteringsunderlagets representativitet eftersom storstadsområdena fått bättre representation. Ytterligare en fördel med att antalet rapportörer blivit fler, är att underlaget blir mindre känsligt för bortfall och tillfälliga regionala avvikelser. Den tidigare förändringen av rapportörsbasen år 2000, mot perioden 1988–1999 med kommunurval, har inte heller bedömts haft någon avgörande betydelse för den nationella representativiteten. Främst medförde skiftet från kommun till län att en ökad andel av rapportörerna kunde ange priser.

Slutsatsen av det ovanstående är att prisutvecklingen i landet kan följas över tid sedan 1988, även om rapportörernas geografiska representation förändrats vid två tillfällen.

Viktning av rapportörerna

Eftersom varje rapportör väger lika tungt i prissammanställningen, samtidigt som de representerar områden med olika stor folkmängd, skulle det kunna argumenteras för att en viktning borde göras. Detta skulle kunna erbjuda en mer korrekt bild av priset för den typiska narkotikatransaktionen. Ett test med data från 2014 (länspolismyndigheter) och 2015 (polisområden) visade dock att vikterna fick ett mycket brett intervall. Eftersom det totala antalet rapporteringar är lågt skulle enstaka upp- eller nedvägda värden kunna ge stor inverkan på slutresultatet. Att införa vikter bedömdes därmed riskera att skapa mer felaktigheter än det eventuellt löser. Slutsatsen är att befolkningsvikter inte bör användas och resultaten i denna rapport redovisas därför oviktade.

Narkotikans kvalitet

En faktor som påverkar priserna är narkotikans kvalitet, vilken bland annat avgörs genom halten aktiv substans. Halterna kan variera till följd av framställningsmetod eller, när det handlar om pulverdroger (exempelvis kokain), om graden av utblandning med andra ämnen. I grossistledet kan halterna för pulverdroger vara högre jämfört med konsumentledet. Det antas oftast att ett högre pris indikerar bättre kvalitet, alltså mindre utblandade substanser. Sådana samband är emellertid inte givna. UNODC (2009) har exemplifierat detta med att minskningen i tillgång på kokain i USA under 2008 ledde till en ökning av priserna, samtidigt som partierna blandades ut alltmer. Ett marknadsunderskott ledde med andra ord till parallella prisökningar och kvalitetsminskningar.

I Sverige analyseras polisens narkotikabeslag av Nationellt Forensiskt Centrum (NFC). Större beslag¹ av pulverdroger haltbestäms rutinmässigt och antas främst spegla halterna på grossistnivån. Beslag av mindre mängder kan å andra sidan antas spegla halterna i konsumentmentledet. Mindre beslag haltbestäms dock endast på begäran. Enligt senast tillgängliga rapport var under 2021 andelen haltbestämda beslag för respektive beslagtagna substans i fallande ordning: Kokain (15 procent), amfetamin (12 procent), heroin (12 procent), hasch (4 procent) och marijuana (1 procent) (Petersson, Grafström & Nordgaard, 2022). Halterna för småbeslag redovisas dessutom som ett genomsnitt för hela perioden 2004–2021 och speglar därför inte nödvändigtvis den aktuella situationen. Uppgifterna för konsumenthalterna är därmed mera osäkra.

Eftersom inga årliga haltresultat på konsumentnivå finns att tillgå för de substanser som prisrapporterats sedan 1988 justeras inte pristrenderna för halt/kvalitet i denna rapport. I sammanhanget kan dock konstateras att rapporten visar att grossisthalterna halverades för pulverdrogerna amfetamin, kokain och heroin mellan 2004 och 2011. Därefter inträffade en återhämtning för kokain, en viss uppgång för amfetamin men ingen återhämtning för heroin. THC-halten för hasch låg fram till 2010 runt 10 procent och ökade därefter successivt och har sedan 2016 legat runt 26 procent. Marijuanahalten har följts sedan 2009 och legat runt 12 procent under hela perioden².

En europeisk studie analyserade utvecklingen i ett antal länder för hasch och marijuana beträffande relationen mellan pris och kvalitet för perioden 2006–2016 (Freeman m.fl. 2018). Haltuppgångar av THC, liksom prisökningar, noterades för båda cannabisprodukterna under perioden. För hasch ökade halterna mer än priserna, vilket i praktiken innebar att det blev billigare att berusa sig med hasch, trots att priset per gram stigit. Halt- respektive prisökningarna för marijuana tog enligt rapporten mer eller mindre ut varandra, och innebar alltså ingen reell prisförändring.

Halterna för kokain, amfetamin, marijuana och hasch ökade i EU-området under 2009–2019 (EMCDDA, 2021a). Även för svensk del ökade halterna för

¹ Följande gränser gällde 2020: Amfetamin >200 gram, kokain >50 gram och heroin >20 gram.

² THC-halten i cannabisprodukter förändras ej mellan grossist- och gatunivå.

samma period, även om uppgångarna var olika omfattande. Den enda substans (bortsett från ecstasy/MDMA där Sverige saknar data) som uppvisade motsatt utveckling under perioden var heroin, som ökade något i styrka i EU men sjönk i Sverige. Sammantaget följer ändå haltutvecklingen i Sverige den i Europa förhållandevis väl.

Validering av prisuppgifterna

Ett sätt att validera de insamlade prisuppgifterna är att jämföra med andra svenska källor. Ytterligare ett sätt är att jämföra med trender i andra länder. Eftersom merparten av den narkotika som används i Sverige är importerad, är vi en del av den internationella marknaden. Sverige kan därmed förväntas ha likartade trender, även om prisnivåerna skiljer sig.

Prisuppgifter från narkotikaanvändare i Stockholm 2017

Under januari 2018 fick besökare på Stockholms Brukarförenings lokaler i Johanneshov frivilligt besvara CAN:s enkät om narkotikapriser. Prisfrågorna avsåg gatupriserna under hösten 2017 och var desamma som i polisens enkät. Deras svar jämfördes sedan med de svar som inkommit från polisen i Stockholms län under 2017. Jämförelsen visade att narkotikaanvändarna och poliserna lämnade relativt likartade uppgifter om gatupriserna i Stockholmsområdet.

Svenska online-priser 2018

En studie som undersökte online-priser för hasch, marijuana och kokain publicerades av Moeller et al (2021). De jämförde priser på öppna respektive dolda internet under 2018 med de priser som rapporterats från polisområdena i CAN:s datainsamling. Priserna på kilonivån var relativt likartade för alla tre marknadstyperna. Detsamma gällde även priserna på gramnivå, åtminstone när hänsyn togs till att cannabisgrampriserna som rapporteras in till CAN innefattar en viss mängdrabatt (då de typiska cannabisinköpen handlar om fem gram åt gången, medan internetpriser kan handla om enstaka gram). Denna jämförelse kunde dock inte ta hänsyn till huruvida kvalitet och korrekt mängd varierade mellan de tre olika säljmetoderna, förhållanden som också påverkar priserna.

Svenska online-priser 2020

Tillgänglig information pekar på att onlinehandeln med narkotika ökat under senare år. Enligt en analys från Brå (2021) tycks omsättningen ha sexfaldigats mellan 2015 och 2020, en utveckling som delvis kan ha drivits på av pandemin. Brå skattade att online-handelns omsättning år 2020 uppgick till en halv miljard. För samma år gjordes prisjämförelser mellan priserna på Darknet och CAN:s prisuppgifter. De jämförda substanserna var alprazolam, amfetamin, ecstasy, hasch, heroin, kokain, LSD, marijuana och tramadol. Enligt denna jämförelse var onlinepriserna år 2020 lägre för flertalet av substanserna. Detta förklarades åtminstone delvis med att priset är ett viktigt konkurrensmedel när

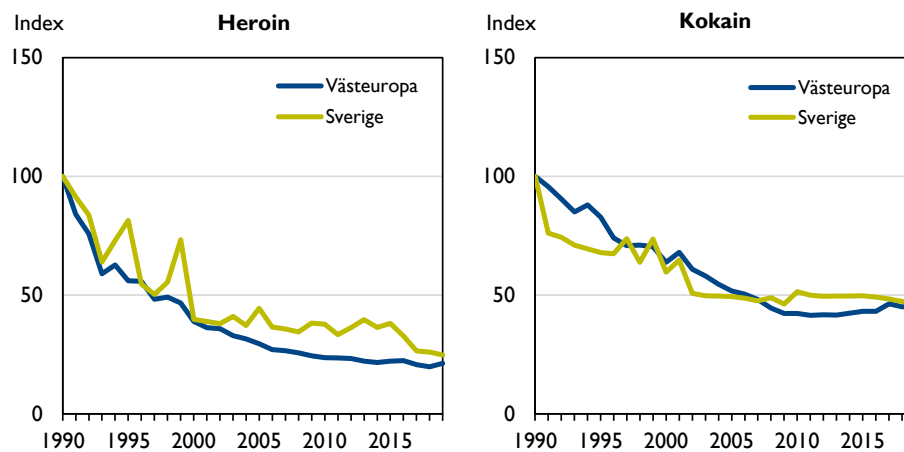

kunderna jämför utbudet, ett utbud som alltså ökat i omfattning under senare år. Återigen kunde inte hänsyn tas till om kvalitet och korrekt mängd varierade mellan de olika säljmetoderna.

Beroende på vilka data och antaganden som görs om narkotikamarknaden skattade Brå onlineförsäljningens omsättningsandel till någonstans mellan 3 och 15 procent av den totala narkotikamarknaden. Även om näthandeln ökat, så säljs alltså den absoluta majoriteten av narkotikan fortfarande på traditionellt vis, det vill säga genom att säljare och köpare träffas fysiskt på uppgjorda platser. Det förefaller dock inte osannolikt att internetförsäljning kan komma att bli vanligare i framtiden.

FN:s pristrender 1990–2019

FN-organet UNODC (2021) har länge följt gatuprisutvecklingen för heroin och kokain i USA samt Västeuropa. Detta möjliggör jämförelser av svenska och europeiska trender. I figur 1 jämförs den indexerade prisutvecklingen (1990=100) för heroin respektive kokain i Sverige och Västeuropa. FN redovisar data för perioden 1990–2019 och därför begränsas jämförelsen till dessa år. Enligt figuren liknar de svenska pristrenderna i stora drag de som gällt för Västeuropa, med en halvering av kokainpriserna och en nedgång med tre fjärdedelar för heroin.

Figur 1. Realprisjusterad utveckling för heroin- respektive kokainpriser i Sverige samt Västeuropa. 1990–2019. Index 1990 = 100.

Sveriges utveckling påverkas av förändringar på den europeiska marknaden då båda dessa narkotikasorter importeras. Därför pekar jämförelsen på att den svenska utvecklingen följts på ett korrekt sätt. Samtidigt kan det framhållas att även om utvecklingen är likartad, så ligger de svenska priserna högre än de i Västeuropa. Det är inte orimligt med tanke på att den svenska marknaden är mindre och geografiskt mer perifer. Det förhållandevis lilla antalet konsumenter i Sverige är dessutom spridda på en större yta. Det kan medföra större logistiska kostnader, lägre organisationsgrad, mindre konkurrens, och därmed högre priser. Heroin kostade cirka 35 procent mindre i Västeuropa i genomsnitt jämfört med Sverige, medan kokainpriset var närmare 20 procent lägre.

EU:s pristrender 2009–2019

Även EMCDDA följer europeiska narkotikapriser. Tidsserierna är dock inte lika långa som ovan. Å andra sidan bevakas flera narkotikasorter, samtidigt som flera östeuropeiska länder också ingår i underlaget. I EMCDDA:s senaste årsrapport (2021a) återfinns redovisningar av den indexerade prisutvecklingen på EU-nivå perioden 2009–2019 för hasch, marijuana, heroin, kokain, amfetamin och MDMA. Under denna tioårsperiod har prisläget för hasch, marijuana, kokain, och ecstasy grovt sett varit relativt oförändrat i EU och i Sverige. En skillnad är att heroin har gått ner mer i pris i Sverige än i EU samt att amfetaminpriset sjunkit i Sverige men varit oförändrat i EU.

Även om överensstämmelsen alltså inte är fullständig förekommer inga avgörande avvikelser. Liksom i fallet med FN-datat pekar även EMCDDA:s uppgifter på att narkotikapriserna tenderar att vara högre i Sverige jämfört med genomsnittet för Europa, i synnerhet för heroin och ecstasy.

Cannabis under 2000-talet

Till skillnad från flertalet av de substanser som ingår i prisbevakningen har cannabis ökat i pris under 2000-talet, vilket möjligen kan ses som en oväntad avvikelse. Samtidigt bekräftas uppgången som inleddes för cirka 15 år sedan av Freeman, m.fl. (2018) och den uppgång som 2020 inrapporterades för hasch bekräftas av Brå (2021), som visat att prisuppgångar för cannabis på Darknet inleddes ungefärligen vid årsskiftet 2019/2020.

Slutsatser av prisvalideringen

Någon källa som pekar på uppenbart motstridiga resultat för någon av de prisrapporterade narkotikasorterna i CAN:s datainsamling har inte hittats. Slutsatsen från jämförelserna ovan blir att de data som CAN samlar in gällande gatuprisutvecklingen på narkotika speglar trender och nivåer förhållandevis väl.

Resultat

Resultatredovisningen inleds med en kort genomgång om hur förekommande olika narkotikasorter är i Sverige och hur detta utvecklats över tid. Sedan redogörs för hur gatupriserna förändrats under åren, liksom hur de varierar geografiskt. Därefter redovisas information om grossistpriserna, liksom en skattning av narkotikamarknadens omsättning. Därpå redovisas priser på smugglad alkohol och tobak. Avslutningsvis redovisas hur rapportörerna uppfattat att pandemin har påverkat narkotikamarknaden.

Narkotikaförekomsten

Antalet prisrapporteringar indikerar i vilken grad olika narkotikasorter förekommer i Sverige. Om en rapportör inte kan ange något pris, tolkas det som att förekomsten av preparatet har varit begränsad³. Om flertalet rapportörer inte rapporterar prisuppgifter är det sannolikt en mera ovanlig narkotikasort. Omvänt kan man utgå ifrån att om merparten av rapportörerna anger priser för en viss substans, så är den spridd över landet.

I tabell A redovisas andelen prisrapporteringar per preparat för samtliga besvarade enkäter. Under 2021 inkom totalt 51 svar från årets två datainsamlingar (6 procent bortfall). Procenttalen i tabellen är beräknade på mycket små bastal och avser endast att ge en grov illustration av variationer i förekomsten.

Som det framgår av tabellen uppgav bortåt 100 procent av rapportörerna gatupriser för hasch, kokain och amfetamin. Detta är en indikation på att dessa substanser är väl spridda på den svenska gatumarknaden. Lägst andel prisrapporteringar fick LSD och vitt heroin. Över lag var inte skillnaderna mellan landsdelarna särskilt stora. Främst handlade det om att heroin tenderade att vara mindre vanligt i norra Sverige. Vid jämförelse av storstadsområden med övriga Sverige tycks framför allt brunt heroin vara vanligare i storstadsområdena.

---

³ Rapportörerna kan, förutom att svara "vet ej", även ange att preparatet inte förekommit i polisområdet under de senaste 6 månaderna.

Tabell A. Förekomst av olika narkotikasorter mätt genom antalet prisrapporteringar i riket samt i tre landsdelar ^{a)} respektive i storstads- och icke storstadsområden ^{b)}. Procent. 2021.

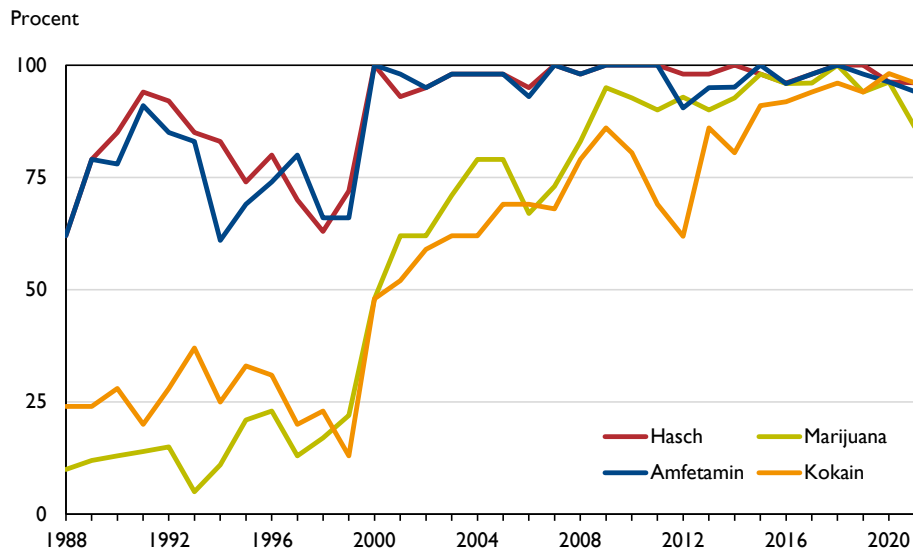
	Riket n=51	Sydsverige n=14	Mellan- Sverige n=27	Norra Sverige n=10	Storstads- områden n=6	Icke storstads- områden n=45
Hasch	96	100	96	90	100	96
Kokain	96	100	96	90	100	96
Amfetamin	94	100	93	90	100	93
Marijuana	86	100	78	90	100	84
Tramadol	76	93	67	80	100	73
Ecstasy	73	71	70	80	50	76
Alprazolam (Xanor m.fl.)	65	79	52	50	67	58
Brunt heroin	45	64	41	30	83	40
LSD	29	14	41	20	17	31
Vitt heroin	14	0	26	0	0	16

a) Polisområden i Sydsverige: Kalmar Kronoberg, Malmö, Södra Skåne, NV Skåne, Blekinge Nordöstra Skåne, Halland och Jönköping. Mellansverige: Dalarna, Värmland, Örebro, Uppsala, Västmanland, Gotland, Stockholm City, Stockholm Nord, Stockholm Syd, Storgöteborg, Fyrbodal, Skaraborg, Älvsborg, Södermanland och Östergötland. Norra Sverige: Gävleborg, Jämtland, Västerbotten, Västernorrland och Norrbotten.

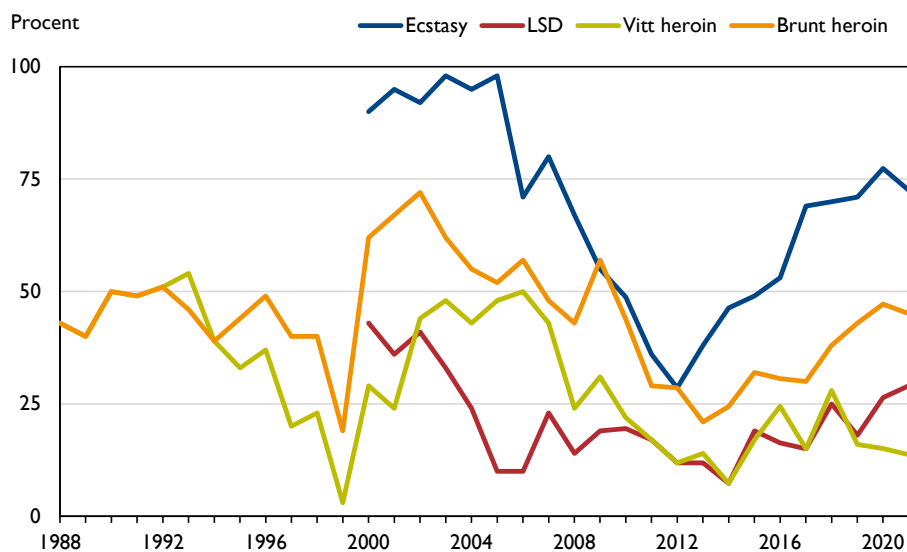
b) Som storstadsområden räknas följande polisområden: Malmö, Stockholm City och Storgöteborg.

Figur 2 (tabellerna 1–4) illustrerar utvecklingen av andelen rapportörer som angett priser för hasch, marijuana, amfetamin och kokain sedan slutet av 1980-talet. Andelarna var länge högst för hasch och amfetamin, men efter en successiv uppgång ligger sedan 2015 alla fyra substanserna normalt över 90 procent. Att andelen prisrapporteringar ökade vid millennieskiftet kan delvis bero på den nya rapportörsbasen med polismyndigheterna som togs i bruk år 2000.⁴

⁴ Att prisrapporterna över lag är få runt 1999 hänger samman med att systemet reviderades detta år, vilket ledde till ett tillfälligt högt internbortfall på flera frågor. Även om rapporteringsviljan tillfälligt sviktade ledde detta inte till nedgångar för samtliga preparat; hasch och amfetamin låg alltjämt högt. Före år 2000 svarade rapportörerna dessutom för geografiskt mindre områden, vilket sannolikt påverkade möjligheten att rapportera priser.

Figur 2. Förekomst av hasch, marijuana, amfetamin och kokain i riket. Andel prisrapporteringar per substans. 1988–2021 (tabellerna 1–4).

Figur 3. Förekomst av vitt heroin, brunt heroin, ecstasy och LSD i riket. Andel prisrapporteringar per substans. 1988–2021 (tabellerna 5–8).

För ecstasy och LSD finns prisinformation insamlad sedan år 2000. Förekomsten för dessa narkotikasorter redovisas i figur 3 och tabellerna 7–8, tillsammans med brunt och vitt heroin som har följts sedan 1988 (heroin totalt 1988–1992, därefter uppdelat, se tabellerna 5–6). Samtliga narkotikasorter i figuren minskade i förekomst fram till 2010-talets början. Efter det har vissa uppgångar

inträffat. Trendbrottet är särskilt tydligt för ecstasy, som numera rapporteras av tre fjärdedelar, men i viss mån även för brunt heroin.

Gatuprisutvecklingen

Läget 2021

De svenska gatupriserna för 2021 redovisas i tabell B, sorterade efter antalet prisrapporteringar. Som intervallen visar, förekommer det mer eller mindre stora variationer för de olika narkotikasorterna. Detta hänger samman med att priserna kan påverkas av köparens och säljarens relation, geografisk ort, mängd, men också av att kvaliteten och tillgången varierar under en tolv månaders period.

Av tabellen framgår det exempelvis att cannabis kostar runt 120 kronor per gram och att heroin betingar ett åtta gånger högre pris. Störst prisintervall, relativt sett, uppvisade läkemedlen tramadol och alprazolam samt ecstasy. Medianvärdet är oftast något lägre än medelvärdet men skillnaderna är i regel små. I nästa avsnitt följs prisernas utveckling över tid.

Tabell B. Gatupriser för olika narkotikasorter i Sverige enligt uppgifter från rapportörer i polisområdena. Narkotikasorterna är rangordnade efter förekomst. 2021.

	Enhet	Andel (%) svar (n=51)	Intervall, kronor	Medelvärde	Median- värde
Hasch	kr / gram	96	50–200	125	113
Kokain	kr / gram	96	400–1250	915	900
Amfetamin	kr / gram	94	60–300	203	200
Marijuana	kr / gram	86	40–200	128	125
Tramadol	kr / 100 mg	76	10–100	30	25
Ecstasy	kr / tablett	73	20–300	143	150
Alprazolam	kr / 1 mg	65	1–40	18	18
Brunt heroin	kr / gram	45	625–1500	944	900
LSD	kr / dos	29	100–200	140	150
Vitt heroin	kr / gram	14	900–1750	1200	1000

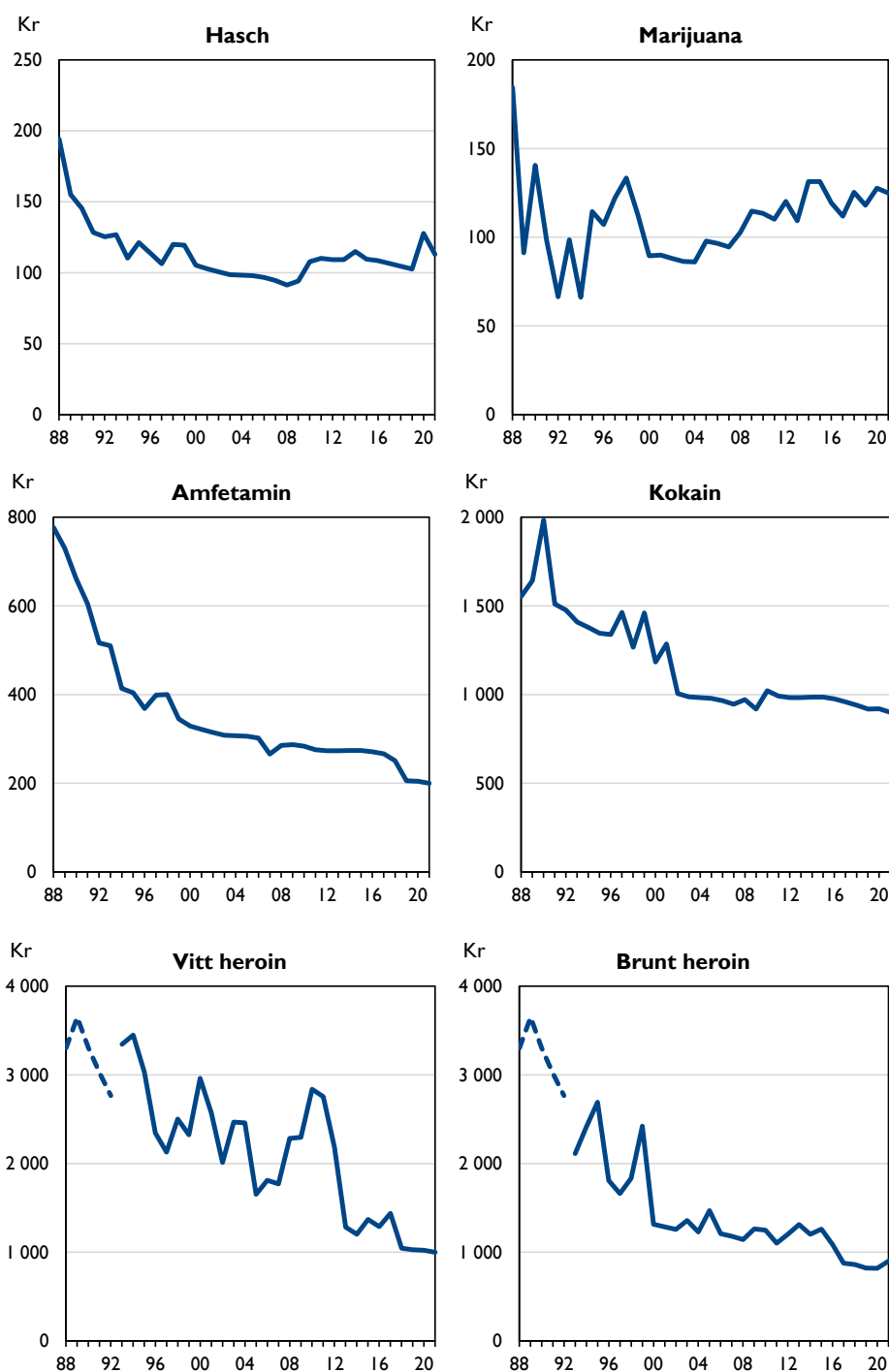

Gatuprisutvecklingen sedan 1988

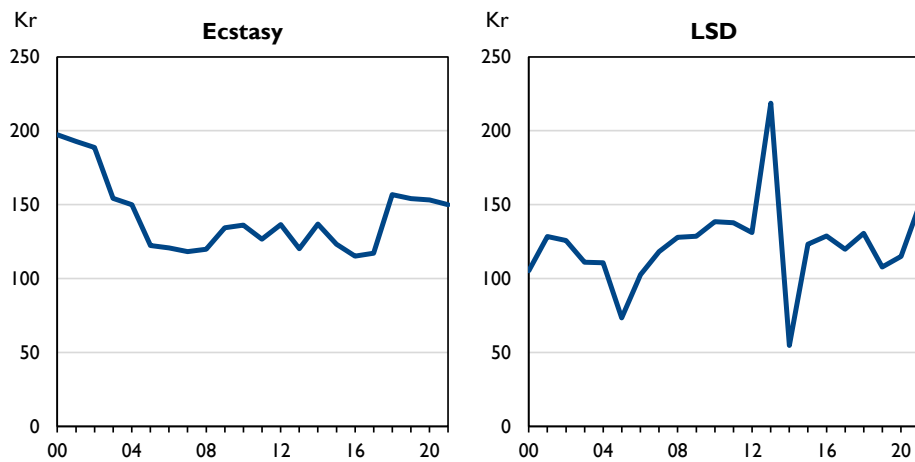
Som nämnts finns tillgängliga uppgifter om gatuprisutvecklingen ända från 1988 för vissa substanser. För att göra dessa priser jämförbara över tid har de inflationsjusterats med hjälp av SCB:s konsumentprisindex och presenteras i 2021 års penningvärde i figurerna 4a och 4b (tabellerna 1–8). I syfte att undvika att enstaka avvikande värden påverkar resultaten alltför mycket, redovisas medianvärden.

Figurerna visar att jämfört med år 1988 (respektive 2000) är dagens realpriser, med undantag för LSD, lägre för de redovisade narkotikasorterna. Marijuana uppvisar dock en tämligen marginell förändring mellan start- och slutår. För marijuana inleddes en prisåterhämtning 2005, parallellt med att allt fler rapportörer rapporterat marijuanapriser, det vill säga då marijuana spridits alltmer i landet. År 2021 låg priset på 125 kronor per gram. År 2020 ökade priset på hasch markant. Under 2021 har en viss återgång skett, dock är priset fortfarande 10 procent högre jämfört med 2019.

Kokain, samt de narkotikasorter som vanligen används i injektionsmissbruk (heroin och amfetamin), har drastiskt minskat i pris sedan slutet av 1980-talet. Årets prisuppgifter tyder på att den nedåtgående trenden fortsatt, i synnerhet för amfetamin som nu har ett rekordlåg medianpris om 200 kronor. Även om kokain har sjunkit kraftigt i pris under perioden, har ingen betydande förändring inträffat under den senaste tjugoårsperioden. År 2021 kostade kokain omkring 900 kronor per gram.

Figur 4a. Gatuprisutvecklingen för hasch, marijuana, amfetamin, kokain, heroin (vitt resp. brunt - samma värden 1988–1992). Medianvärden, reala priser, 2021 års penningvärde. Kronor per gram/tablett/dos. 1988–2021 (tabellerna 1–6).

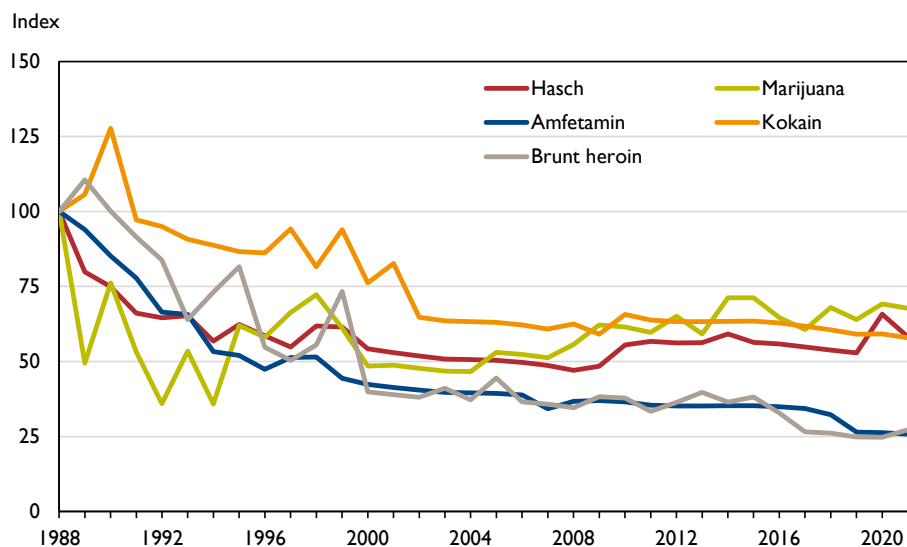

Figur 4b. Gatuprisutvecklingen för ecstasy och LSD. Medianvärden, reala priser, 2021 års penningvärde. Kronor per gram/tablett/dos. 2000–2021 (tabellerna 7–8).

Att priserna för främst heroin, men även för marijuana varierade under 1990-talet, beror på att förekomsten av dessa substanser var lägre då. Endast ett mindre antal rapportörer uppgav priser på dessa narkotikasorter då, vilket gav ett mera osäkert underlag.

I figur 5 redovisas realprisutvecklingen för hasch, marijuana, amfetamin, kokain och brunt heroin indexerad. Indexering gör det lättare att jämföra trenderna för narkotikasorterna, eftersom alla fått utgångsvärdet 100 för år 1988. Det blir då än tydligare att realpriserna idag är lägre för dessa narkotikasorter, jämfört med 1988. Som nämnts har det skett uppgångar för cannabis under 2000-talet, men trots uppgångarna är priset på såväl hasch som marijuana endast cirka 65 procent av det pris som uppmättes under startåret 1988.

De allra största prisfallen uppvisas av amfetamin och brunt heroin. Jämfört med slutet av 1980-talet, har priset för dessa substanser sjunkit med cirka tre fjärdedelar. Dessa narkotikasorter kostar idag alltså endast en fjärdedel jämfört med läget för 30 år sedan. Även priset på kokain är lägre idag jämfört med 1988, vilket främst beror på den nedgång som skedde under 1990-talet.

Figur 5. Realprisjusterad och indexerad gatuprisutveckling för hasch, marijuana, amfetamin, kokain och brunt heroin. 1988–2021. Index 1988=100 (tabellerna 1–4 och 6).

Regionala skillnader i gatupriserna

I tabell C redovisas hur 2021 års priser varierar i olika delar av landet. Narkotikasorterna är rangordnade efter antalet prisrapporteringar. Det bör observeras att i vissa fall är det ytterst få observationer som ligger bakom värdena (se tabell A). Av tabellen att döma, tenderar priserna att vara högre i norra Sverige jämfört med Syd- och Mellansverige, samtidigt som prisrapporteringarna var något färre i de nordligare regionerna. En tolkning av detta är att narkotika förekommer i lägre grad norröver. Jämförs storstadsområdena med övriga Sverige, framgår det att narkotikapriserna tenderar att vara lägre i dessa, även om detta baseras på få observationer. I synnerhet amfetamin och alprazolam förefaller vara billigare i storstadsområden, samtidigt som LSD var dyrare där.

Tabell C. Medianpris på gatunivå för olika narkotikasorter i riket samt i tre landsdelar ^{a)} respektive storstads- och icke storstadsområden ^{b)}. Narkotikasorterna är rangordnade efter förekomst. 2021.

	Enhet	Riket n=51	Syd- sverige n=14	Mellan- sverige n=27	Norra Sverige n=10	Stor- stadsom- råden n=6	Icke storstads- områden n=45
Hasch	kr/gram	113	110	122	170	110	125
Kokain	kr/gram	900	900	900	1000	900	900
Amfetamin	kr/gram	200	200	200	250	188	200
Marijuana	kr/gram	125	122	125	180	110	125
Tramadol	kr/100 mg	25	20	25	35	18	25
Ecstasy	kr/tablett	150	162	150	125	125	150
Alprazolam	kr/mg	18	20	15	23	10	20
Brunt heroin	kr/gram	900	900	900	1250	700	1000
LSD	kr/dos	150	113	113	162	200	132
Vitt heroin	kr/gram	1000	1000	1000	-	-	1000

a) Polisområden i Sydsverige: Kalmar Kronoberg, Malmö, Södra Skåne, NV Skåne, Blekinge Nordöstra Skåne, Halland och Jönköping. Mellansverige: Dalarna, Värmland, Örebro, Uppsala, Västmanland, Gotland, Stockholm City, Stockholm Nord, Stockholm Syd, Storgöteborg, Fyrbodalen, Skaraborg, Älvsborg, Södermanland och Östergötland. Norra Sverige: Gävleborg, Jämtland, Västerbotten, Västernorrland och Norrbotten.

b) Som storstadsområden räknas följande polisområden: Malmö, Nordvästra Skåne, Södra Skåne, Stockholm City, Stockholm Nord, Stockholm Syd och Storgöteborg.

Grossistprisutvecklingen

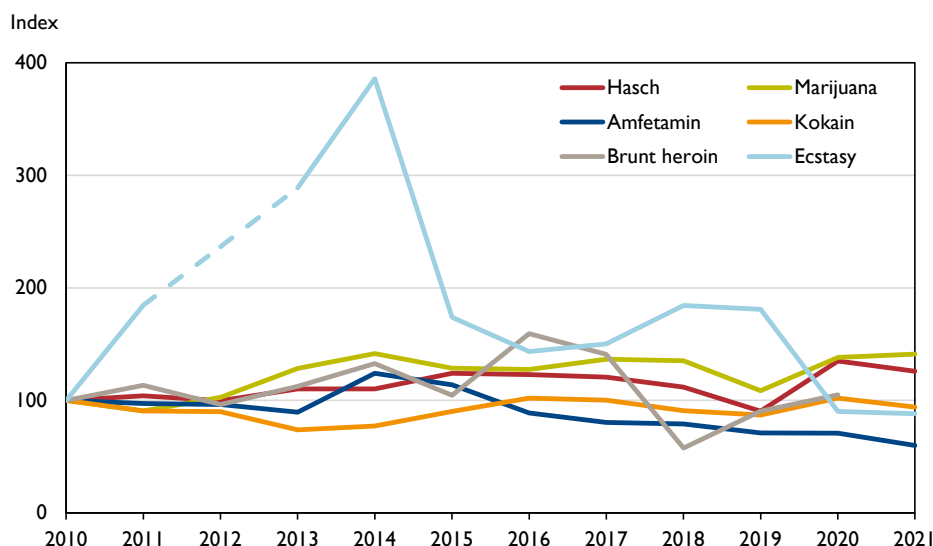
Sedan 2010 efterfrågas grossistpriser för hasch, marijuana, amfetamin, kokain, ecstasy och brunt heroin. Det görs för att spegla prisbilden vid handel med större partier. I linje med internationell praxis avses då mängder om minst 1 kg eller 1 000 tabletter/enheter. Som framgår av tabellerna 13–18 respektive tabell D rapporteras relativt få grossistpriser. Det hänger samman med att försäljning på denna nivå inte förekommer i alla svenska polisområden. Det innebär i sin tur att dessa uppgifter är mera osäkra, i synnerhet för ecstasy och brunt heroin där observationerna är särskilt få (eller inga alls för brunt heroin år 2021).

Tabell D. Grossistpriser för olika narkotikasorter. Priserna är angivna i kronor per kilo eller tusental tabletter (antalet prissvar, prisintervall, medel- och medianpriser). 2021.

	Enhet	Andel (%) svar (n=51)	Intervall, kronor	Medel- värde	Median- värde
Hasch	kr / kilo	73	30 000 - 70 000	50 805	50 000
Marijuana	kr / kilo	55	35 000 - 70 000	57 311	60 000
Amfetamin	kr / kilo	65	19 000 - 90 000	47 129	47 500
Kokain	kr / kilo	47	70 000 - 435 000	371 250	400 000
Ecstasy	kr / 1000 tabl.	6	25 000 - 125 000	58 333	25 000
Brunt heroin	kr / kilo	0	-	-	-

Jämförs grossistnivån med gatunivån, framgår det att priserna på gatunivå i grova drag är omkring tre gånger så höga som på grossistnivå. Det gäller såväl de narkotikasorter som inte kan blandas ut (hasch, marijuana och ecstasy), som de sorter (amfetamin, heroin och kokain) där större volym kan erhållas innan försäljning till slutkund, genom utblandning med olika ämnen. För marijuana är kvoten lägre (i regel drygt 2) medan den ligger högre för amfetamin (närmare 4). Det kan nämnas att 2020–2021 var prisökningen för ecstasy exceptionellt hög. Då sexdubblades den mellan grossist- och gatunivån.

Utvecklingen för grossistpriserna illustreras i indexerad form i figur 6 (2010=100). Indexeringen är gjord för att kunna följa utvecklingen för samtliga substanser, trots att prisnivåerna är olika, och bygger på KPI-justerade medianpriser. Ecstasy och brunt heroin uppvisar störst svängningar under perioden. Det torde hänga samman med att rapporteringarna är särskilt få för dessa substanser. Amfetaminpriset har sjunkit under perioden medan cannabispriserna har ökat. Om 2021 jämförs med endast 2020 har läget dock varit förhållandevis stabilt.

Figur 6. Realprisjusterad grossistprisutveckling för hasch, marijuana, amfetamin, kokain, brunt heroin och ecstasy. 2010–2021. Index 2010=100 (tabellerna 13–18).

Narkotikamarknadens omsättning

I följande avsnitt görs en skattning av narkotikamarknadens omsättning i Sverige. Officiella försäljningsdata för narkotika saknas av naturliga skäl, men även undersökningar om användares självrapporterade konsumtionsvolym. Därför måste denna skattning bygga på ett antal mer eller mindre osäkra antaganden. Vilka antaganden som görs har stor betydelse för slutresultatet. Nedan presenteras utgångspunkterna som använts för skattningen i denna rapport. Skattningens ambition är att vara av det försiktigare slaget, för att inte i onödan riskera att generera överdrivna föreställningar om narkotikamarknadens omfattning.

Inledning

Inledningsvis kan nämnas att kostnader och vinster relaterat till narkotikahandling främst kan härledas till distributionsleden och de handlar mycket om kompensation för de risker som de inblandade utsätter sig för, det vill säga risken att åka fast eller risken att behöva försvara affärsverksamheten med våld. Caulkins & Reuter (1998) har exempelvis beräknat att över hälften av gatupriset på kokain i New York kunde relateras till riskkompensation gällande fängelsestraff eller våldssituationer, medan endast 1 procent kunde hänföras till produktionskostnader i ursprungslandet (Colombia). Beslagsförluster, transporter, paketering, säljarlön och andra ersättningar samt pengatvätt stod för övriga poster i deras beräkning. Det kan också konstateras att i narkotikahandeln förekommer stora mängdrabatter och att priset per viktenhet har betydande variationer beroende på kvantitet. Det i sin tur hänger samman med att säljaren vill minska antalet transaktioner, och därmed risken för upptäckt (Moeller, et al 2021).

Såväl i Sverige som utomlands bedöms inkomster från narkotikahandlingen generera betydelsefulla intäkter för kriminella grupperingar. EU:s drogobservatorie EMCDDA uppskattade tillsammans med Europol narkotikamarknadens omsättning under 2017 i EU (inklusive Norge och Turkiet) till 30 miljarder euro (EMCDDA & Europol, 2019). I beräkningen ingick (med omsättningsandelen i parentes): cannabis (39 procent), kokain (31 procent), heroin (25 procent), amfetamin (3 procent) och MDMA/ecstasy (2 procent). Skattningen bygger bland annat på självrapporterade uppgifter enligt befolkningsundersökningar. Författarna framhåller att beräkningen är osäker och sannolikt underskattande. Inte minst narkotikaklassade läkemedel saknades dessutom i beräkningen.

Svensk polis har påtalat att narkotika, och i synnerhet cannabis, "...har stor betydelse i den lokala handeln i utsatta områden och utgör ofta en basinkomst för de kriminella aktörerna där" (Polismyndigheten 2017). Att cannabis spelar en central roll i lokala kriminella nätverk påtalas även i en annan rapport från rättsväsendet. Där sägs att denna basinkomst också utgör en "källa till konflikter och våldshandlingar mellan och inom nätverken" (Polismyndigheten och Tullverket 2017). Samtidigt är det svårt att säga exakt vilken roll narkotikahandeln spelar för det dödliga våldet då skälen till våldsanvändningen kan vara såväl rationella som mindre rationella (se NOA, 2021 och Brå, 2021). En ökning av

våldsamma konflikter relaterade till cannabismarknaden konstateras dock i en aktuell studie från CES (2022). Enligt denna studie driver cannabismarknaden kriminalitet och kan vara en möjlig orsak till det ökande vapenvåldet.

I denna rapport görs en skattning av omsättningen för samma narkotikasorter som i den europeiska skattningen ovan, det vill säga cannabis, kokain, heroin, amfetamin och MDMA/ecstasy, men med ytterligare en beräkningsvariant där även narkotikaklassade läkemedel ingår.

Antaganden i omsättningsskattningen

Skattningar av narkotikamarknadens omsättning är som nämnts per definition osäkra i och med att flera antaganden måste göras om okända förhållanden. Dessa antaganden utvecklas i det följande men kan summeras enligt nedan:

- Beslagsstatistik kan användas som ett grovt och indirekt mått på volymen konsumerad narkotika.
- När beslagsstatistik används i detta syfte bör om möjligt eventuella haltskillnader mellan tull- och polisbeslag (grossist- och gatunivå) beaktas.
- Såväl beslagsvolymerna som halter kan uppvisa slumpmässiga tillfälliga variationer. Därför bör genomsnittsvärden från flera år användas för att få ett säkrare underlag (här används femårsperioden 2017–2021). Gatuprisuppgifterna behandlas på samma sätt i det följande.
- Transittrafik utgör en viss andel av beslagen i Sverige. I brist på bättre information antas denna andel vara lika stor för alla narkotiska substanser.
- Tullens och polisens sammanlagda beslagseffektivitet för den svenska marknaden antas i brist på bättre information vara lika stor för alla narkotiska substanser.
- Mängdrabatter förekommer, men i okänd omfattning. Inga försök görs att medta mängdrabatter i dessa omsättningsskattningar. Omsättningsberäkningen bygger således på den delvis felaktiga premissen att all narkotika omsätts till sitt fulla gatuvärde, och är ur den aspekten överskattande.

Även om antagandena ovan innehåller vissa mått av osäkerhet måste de ändå göras för att några skattningar överhuvudtaget ska kunna genomföras. Att en femårsperiod utgör underlag ger en viss tröghet, men bedöms som nödvändigt för att erhålla tillräckligt stabila underlag.

Beslag

I de följande beräkningarna utgör Tullverkets och Polisens⁵ narkotikabeslag det centrala underlaget (Tullverket, 2022 och NFC, 2022). Beslagen kan slumpmässigt eller till följd av särskilda prioriteringar, eller tillgång till särskild underrättelseinformation, variera över tid. För att undvika sådan tillfällig påverkan används genomsnittet för femårsperioden 2017–2021. Beslagsvolymerna för hasch och marijuana framgår av tabell 19 och i tabell 20 redovisas

---

⁵ Polisen (NFC) har under 2022 reviderat beslagsstatistiken för 2019–2020.

amfetamin, kokain⁶, ecstasy, heroin och läkemedel. I genomsnitt beslagtogs under perioden årligen närmare 5 ton cannabis (varav 69 procent hasch), ca 1,1 ton amfetamin, 300 kilo kokain, 50 kilo heroin, knappt 300 000 ecstasytabletter och närmare 4,5 miljoner tabletter med narkotikaklassade läkemedel.

Perioden 2020–21 var beslagen högre jämfört med perioden 2017–2019, utom för heroin och ecstasy som låg på relativt oförändrad nivå. Beslagsökningen kan bero på logistikproblem för smugglarna i samband med pandemirestriktionerna, liksom att svensk polis under 2020 och 2021 fick tillgång till konversationer från krypterade chatttjänster som använts av olika kriminella grupperingar (EncroChat, Sky ECC och Anom). Att beslagsökningarna skulle förklaras av kraftigt ökad konsumtion under dessa år bedöms som mindre sannolikt.

Transittrafik

Transittrafik till grannländer förekommer, inte minst till Norge⁷. Om all narkotika till den norska marknaden skulle passera genom Sverige, med samma upptäcktsrisk som svensk narkotika, borde 1/3 av beslagen dras av, förutsatt att per capita-konsumtionen är likartad i Norge och Sverige. Varutransporter med norsk destination lär dock i lägre grad kontrolleras av svensk tull, jämfört med transporter som har Sverige som slutdestination. Dessutom används även andra transportvägar till Norge, varför en viss del av den narkotika som ska dit aldrig passerar svenskt territorium. Å andra sidan förekommer transit till andra länder utöver Norge. Det är okänt hur mycket narkotika som beslagtas i Sverige, av tull och polis, som var avsett för att land. I de följande beräkningarna antas att andelen av alla i Sverige beslagtagna narkotiska substanser som i själva verket utgjorde transittrafik uppgår till 10 respektive 20 procent.

Beslagseffektivitet

Om det funnits uppgifter om hur stor andel av den insmugglade narkotikan (ämнад för den svenska marknaden) som tas i beslag, skulle det vara enkelt att beräkna årskonsumtionen i Sverige. Sådana uppgifter saknas dock. Därför måste antaganden om beslagseffektiviteten göras. Ibland sägs det att tullen beslagtar cirka 10 procent av storskaligt smugglade varor, exempelvis droger, som når nationsgränserna (SOU 1998:18, Persson 1999, Van Duyne och Levi 2005 och Region Örebro län 2016). År 2021 uppgav en analytiker på Tullverket att dess beslagsandel sannolikt ligger mellan 5 och 10 procent (SVT, 2021).

Jämförs polisensbeslagen för de narkotikasorter som ingår i omsättningsberäkningen med tullbeslagen, framgår att det för några substanser fanns stora och motriktade variationer i beslagsandelarna (exempelvis tog polisen 89 procent av all ecstasy 2017–2021, men endast 15 procent av heroinet). För de mera vanligt

⁶ Som framgår av tabell 20 har ett kraftigt avvikande värde för tullbeslag av kokain uteslutits ur medelvärdesberäkningarna.

⁷ En illustration av detta faktum kan vara att en svensk-norsk polisstation byggs i Eda för att komma till rätta med gränsöverskridande brottslighet (<https://polisen.se/aktuellt/pressmeddelanden/2021/augusti/goda-nyheter-for-en-gemensam-svensk-norsk-polisstation/> 2021-08-23)

förekommande substanserna hasch, marijuana, amfetamin, kokain och läkemedel var skillnaderna mellan tull och polis mindre. I genomsnitt gör polisen 55 procent av beslagen av substanserna ovan.

I det följande antas att i grova drag gör polis och tull hälften av narkotikabeslagen vardera. Om antagandet att tullens beslagseffektivitet är cirka 10 procent är giltigt betyder det i så fall att även polisen tar cirka 10 procent, det vill säga att rättsväsendet beslagtar sammanlagt 20 procent av den insmugglade narkotikan. Om femprocentsantagandet för tullens räkning i stället är det giltiga blir en alternativ beräkning att rättsväsendet totalt beslagtar 10 procent av den narkotika som är ämnad för svenska marknaden. Beräkningarna i det följande baseras, i brist på annan information, på antagandet att beslagsandelen är lika hög för alla narkotikasorter och att denna totalt uppgår till 10 respektive 20 procent.

Halter i beslagen

Halten aktiv substans i hasch, marijuana, ecstasy- och läkemedelstabletter manipuleras inte efter produktion, medan utblandning kan förekomma av de pulverdroger (amfetamin, kokain och heroin) som ingår i omsättningsberäkningen. Därför bör det tas hänsyn till eventuella haltskillnader mellan tullbeslag ("grossistnivå") och polisbeslag ("konsumentnivå").

Nationellt forensiskt centrum (NFC) presenterar haltanalyser av polisens beslag. År 2021 haltbestämde omkring 13 procent av alla amfetamin-, kokain- och heroinbeslag 2021 (Petersson, Grafström & Nordgaard 2022). Dessa analyser baseras ofta på större beslag⁸. Dessa data riskerar att överskatta halterna i konsumentledet i och med att större (mindre utblandade) beslag är överrepresenterade. Sedan ett par år särredovisas emellertid även halter för gatunivån. Dessa resultat har dock visat sig vara svårtolkade och är baserade på mycket små urval, varför dessa resultat inte används i det följande. I avvaktan på förfinade analyser av används i det följande medelvärden av medianhalterna för 2017–2021 i NFC:s samtliga beslag som indikation på gatuhalter. Under 2017–2021 har medianhalterna i genomsnitt legat runt 30 procent för amfetamin, 60 procent för kokain och 21 procent för heroin (Petersson, Grafström & Nordgaard 2022)⁹.

I den mån tullens halter är högre än polisens behöver dessa volymer räknas om till konsumentnivåhalter. En jämförelse av polisens (NFC:s) haltbestämningar med Tullverkets, visar att de sistnämnda är något högre för kokain och heroin,

---

⁸ Det kan nämnas att tidigare har NFC analyserat sambandet mellan beslagsvolymer och halter och funnit "att det finns ett tydligt [positivt] samband för material med kokain, att tendens till samband finns för material med heroin, men att det inte går att se något samband för material med amfetamin" (Nordgaard, Grafström och Petersson, 2021).

⁹ Ett alternativt sätt att bestämma gatuhalterna vore att använda de haltgränsvärden som presenteras för den fjärdedel beslag med lägst volymer. Detta skulle generera lägre skattningar av gatuhalterna (amfetamin 18 procent, kokain 36 procent och heroin 16 procent). Detta skulle leda till att tullens beslag räknades upp i högre grad, vilket i sin tur skulle leda till att omsättningsberäkningen i tabell E skulle ökas med 0,4 till 1,1 miljarder kronor. Eftersom det är oklart om detta ger mera korrekta resultat, samtidigt som NFC kommunicerat att nya varianter av gatuhaltsberäkningar kan vara att vänta, används i denna rapport samma metodik för gatuhaltbestämning som i föregående rapport.

men lägre för amfetamin. Att amfetaminhalterna är lägre i tullbeslagen jämfört med gatuhalterna beror, enligt uppgift, på att amfetamin har en hög fuktnivå från lösningsmedel vid transport, vilket sedan blir ersatt med utblandningsämnen. Amfetaminhalten förblir därmed i stort sett densamma på gatunivå. För kokain angavs halterna i analyserade partier överstigande 1 kilo vara 69 procent för kokain och 29 procent för heroin under perioden 2017–2021 (Mhina, 2022). I totalsumman i tabell 20 har tullens kokain- och heroinbeslag i linje med ovanstående förhållanden räknats upp med 1,2 respektive 1,4, medan amfetaminvolymerna ej räknats upp överhuvudtaget.

Gatupriser

Det andra huvudunderlaget i omsättningsberäkningen utgörs av de insamlade gatupriserna. Precis som för beslag och halter används i det följande femårsmedelvärden för de olika narkotikasorterna (se tabell 21). Eftersom polisens och tullens beslagsredovisning inte skiljer på vitt och brunt heroin, samtidigt som det finns en viss prisskillnad mellan dessa kvaliteter, har en justering gjorts till följd av detta. CAN samlar in priser för båda heroinsorterna men ett genomsnittspris har vägts samman i tabellen, baserat på hur frekvent de olika heroin typerna rapporterats.

I en alternativ omsättningsberäkning inkluderas även narkotikaklassade läkemedel. Priser för två sådana substanser har insamlats av CAN sedan 2018, varför detta endast bygger på fyra års underlag. I enkäten efterfrågas dels priset för en vanligt förekommande opioid (tramadol 100 mg), dels en bensodiazepin (alprazolam 1 mg). Båda kostar omkring 20 kronor per tablett. Samtidigt finns det mera sällsynta narkotikaklassade läkemedel av opioidtyp som är desto dyrare. Exempelvis kan metadontabletter (10 mg) och buprenorfintabletter (8 mg) kosta runt 200–400 kronor enligt olika källor. Dock saknas information om i vilken relation de dyrare substanserna förekommer i förhållande till de billiga, även om den absoluta majoriteten läkemedel torde vara av billigare slag. Här görs antagandet att 90 procent av läkemedlen är av billigare typ (ca 20 kronor per tablett) medan 10 procent är av dyrare opioidtyp (250 kronor per tablett).

Narkotikamarknadens årliga omsättning 2017–2021

I tabell E summeras de antaganden och beräkningar som gjorts tidigare i avsnittet. I tabellen presenteras två olika beräkningsvarianter. I den första antas det att transittrafik respektive beslagsnivåer utgör 20 procent vardera och i den andra varianten antas det att dessa andelar utgör 10 procent.

Tabell E. Beslag, gatupriser och uppskattad konsumtion respektive omsättning för cannabis (hasch och marijuana) amfetamin, kokain, ecstasy, heroin och icke-förskrivna narkotikaklassade läkemedel. 2017–2021.

	Beslag ^{a)}	Beslag exkl. transittrafik		Konsumtion efter beslag		Gatupriser (kr per gram/tablett)	Omsättning, miljoner kronor		Omsättning, andel (%)	
		20% transit	10% transit	Om 20% beslag	Om 10% beslag		Om 20/20 %	Om 10/10 %	Inkl. läkem.	Exkl. läkem.
Hasch (kg)	3 331	2 665	2 998	10 660	26 984	111	1 182	2 992	27	31
Marijuana (kg)	1 518	1 214	1 366	4 856	12 292	122	591	1 495	13	16
Kokain (kg)	311	249	280	996	2 520	928	924	2 338	21	24
Amfetamin (kg)	1 135	908	1 021	3 631	9 191	225	818	2 155	18	22
Heroin ^{b)} (kg)	62	50	56	198	502	934	185	469	4	5
Ecstasy (1000 tabl.)	266	213	240	852	2 157	146	125	240	3	3
Läkemedel ^{c)} (1000 tabl.)	4 436	3 549	3 993	14 197	35 936	44	627	1 586	14	-
Summa omsättning, exklusive läkemedel:							3 825	9 689	-	100
Summa omsättning, inklusive läkemedel:							4 452	11 275	100	-

a) Tullens kokain- och heroinbeslag har räknats upp med en faktor om 1,2 respektive 1,4.

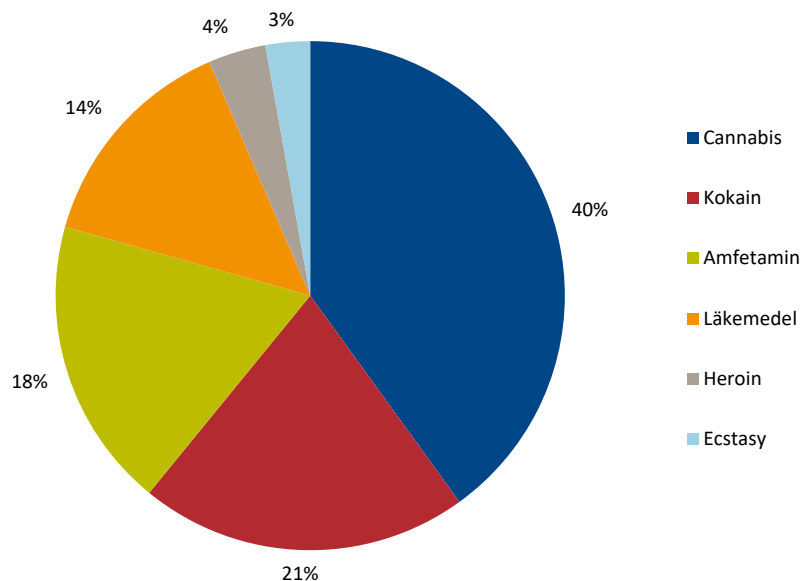
b) Skattad sammanvägning av uppgifter för vitt och brunt heroin.

c) Gatupriserna för läkemedel är delvis uppskattade.

För hasch och marijuana tillsammans har den genomsnittliga årliga omsättningen under perioden 2017–2021 beräknats till mellan 1,8 och 4,5 miljarder kronor, enligt de två olika antagandena (10 eller 20 procent). Därpå kommer amfetamin och kokain med en årlig omsättning på någonstans mellan 0,8 och 2,2 miljarder vardera. Sedan följer heroin (185–469 miljoner kronor) och ecstasy (125–240 miljoner).

Summeras detta ger det en årlig omsättning under perioden 2017–2021 på mellan 3,8 och 9,7 miljarder kronor. Om läkemedel inkluderas stiger den årliga omsättningssumman för perioden 2017–2021 till mellan 4,5 och 11,3 miljarder kronor. Läkemedelsomsättningen är enligt denna skattning nästan i paritet med den för amfetamin.

I figur 7 redovisas den procentuella fördelning mellan de narkotikasorter som inkluderats i omsättningsberäkningarna. Det framgår att cannabis var dominerande (40 procent), medan ecstasy bidrog med den lägsta andelen (3 procent). Cannabis utgör alltså den enskilt största narkotikasorten sett till omsättningen. Dess andel var aningen större än den för kokain och amfetamin tillsammans (39 procent).

Figur 7. Omsättningsandelar för cannabis (hasch och marijuana) amfetamin, kokain, heroin, ecstasy och icke-förskrivna narkotikaklassade läkemedel. Genomsnitt beräknade för perioden 2017–2021.

Diskussion av omsättningsberäkningarna

Sammanfattningsvis är det förenat med svårigheter att bestämma omsättningen på narkotikamarknaden i Sverige, eftersom säkra underlag saknas. Avgörande är vilket antagande som görs gällande rättsväsendets beslagseffektivitet för olika narkotikasorter, och hur denna eventuellt förändrats över tid. Ytterligare en uppenbar osäkerhet är hur läkemedelstabletter ska prissättas. Nedan diskuteras olika felkällors betydelse och, dessutom görs vissa jämförelser med andra liknande skattningar.

Förändring av beslagseffektiviteten

För att komma till rätta med inflytande från tillfälliga fluktuationer i beslagen tillämpades femårsperioder i beräkningarna. Samtidigt var beslagen av cannabis, amfetamin, kokain och läkemedel förhöjda 2020–21 jämfört med 2017–19, sannolikt till följd av transportproblematik i samband med pandemirestriktioner, men också till följd av förbättrat underrättelsearbete tack vare att krypterad chattrafik tillgängliggjordes (EncroChat, Sky ECC och Anom). En systematiskt ökad beslagseffektivitet för dessa substanser de senaste åren kan alltså ha påverkat beräkningsunderlaget och genererat artificiellt högre omsättnings-skattningar jämfört med ett normalläge.

Andra omsättnings-skattningar

En försiktig skattning av EMCDDA och Europol (2019) angav narkotikaomsättningen i EU (inkl. Norge och Turkiet) till 30 miljarder Euro 2017. Satt i relation till Sveriges befolkningsandel, och förutsatt att vår narkotikaförbrukning och

prisläge är på EU:s genomsnittsnivå, skulle Sveriges omsättning rent statistiskt uppgå till knappt 5 miljarder kronor. Detta värde ligger nära omsättningsberäkningen med ”tjugoprocentsantagandet” (knappt 4 miljarder).

NOA (2021) har publicerat en skattning av den mängd narkotika som importerades med hjälp av kommunikationsverktyget Encrochat 2020. Denna beräkning utgör en bruttoskattning utan några beslagsavdrag. Med utgångspunkt från information gällande de 84 mest centrala aktörerna under våren beräknades 100–150 ton narkotika ha importerats med hjälp av Encrochat under 2020, fördelat på hasch (52%), marijuana (22%), kokain (12%), amfetamin (11%) och övrigt (3%). Denna mängd skattades ha ett försäljningsvärde på 10–15 miljarder kronor, det vill säga ha ett värde om 100 kronor per gram¹⁰. Detta är av ungefär samma storleksordning som ”tioprocentsantagandet” (cirka 11 miljarder). Samtidigt torde skillnaden i praktiken vara större, oaktat att det var en bruttoberäkning utan beslagsavdrag, detta i och med att skattningen endast fångade encrochatrelaterade transaktioner samt att grampriserna var lågt satta.

En annan skattning av narkotikamarknadens omsättning i Sverige finns i SCB:s nationalräkenskaper. Enligt denna har hushållens konsumtionsutgifter för narkotika årligen uppgått till knappt 2 miljarder perioden 2017–2019 (SCB, 2022b). Denna källa redovisar alltså en betydligt lägre summa jämfört med de tre skattningarna ovan.

En dansk studie har estimerat den danska årskonsumtionen av cannabis till 20 ton (Moeller, 2011). I tabell E skattades den svenska årsförbrukningen av cannabis till mellan 16 och 39 ton. Mot bakgrund av att Danmarks befolkning är 45 procent mindre än Sveriges och att danskar rapporterar mera omfattande cannabisanvändning i befolkningsundersökningar, så överensstämmer dessa två skattningar förhållandevis väl med varandra.

Några andra relevanta beräkningar av den svenska narkotikaomsättningen existerar tyvärr inte. För att underlätta en rimlighetsbedömning av skattningarna ovan kan dessa i stället jämföras med de belopp alkoholhandeln i Sverige omsätter. Perioden 2017–2021 var Systembolagets årsomsättning i genomsnitt drygt 40 miljarder kronor (inklusive moms). I relation till dessa alkoholinköp utgjorde omsättningen för narkotikasorterna som redovisas i tabell E mellan 11 och 27 procent. All alkohol inhandlas inte via Systembolaget. Med utgångspunkt från dess årsomsättning respektive monitormätningarnas bestämning av olika alkoholkällors storlek (Trolldal, 2022) skattas de totala alkoholinköpen i Sverige perioden 2017–2021 ha uppgått till närmare 80 miljarder kronor årligen (inklusive oregistrerade källor)¹¹. I relation till denna summa skulle omsättningen för de narkotikasorter som analyserats i denna rapport då uppgå till omkring en tiondel (mellan 6 och 14 procent). Med hänsyn till att betydligt fler svenskar använder alkohol än narkotika förefaller det naturligt att narkotikaomsättningen

---

¹⁰ Om i stället de i denna rapport rapporterade gatupriserna från 2020 tillämpades enligt dessa proportioner skulle gatuvärdet av denna mängd uppgå till 22–33 miljarder kronor.

¹¹ Systembolaget stod för 54 procent av den totala alkoholomsättningen och restaurangerna för 35 procent i denna beräkning medan övriga källor utgjorde 11 procent.

utgör en lägre andel. Om det i grova drag skulle röra sig om just en tiondel av totala alkoholomsättningen är dock svårt att avgöra.

Årsförbrukningen relaterat till befolkningen

Omsättningsberäkningarna syftar egentligen inte till att skatta årsförbrukningen av olika narkotikasorter, men ger ändå indirekt sådana resultat i tabell E. Det kan därför vara relevant att se vad detta skulle innebära för exempelvis konsumenter av cannabis. I svenska frågeundersökningar uppger cirka 4 procent av deltagande 17–64-åringar att de använt cannabis under senaste 12 månaderna (se Folkhälsomyndigheten, 2022 resp. Sundin (red), 2022). Detta motsvarar cirka 250 000 personer. Om de ovan beräknade cannabisvolymerna fördelas på dessa årskonsumenter skulle det innebära en genomsnittlig användning om mellan 5–13 gram cannabis i månaden. Eftersom det saknas tillförlitliga konsumtionsdata för olika narkotikasorter i Sverige är det dessvärre svårt att validera resultaten genom denna typ av beräkningar.

Nettoomsättningen

Det är viktigt att nämna att hela de insmugglade narkotikapartierna inte säljs till det maximala gatupriset. Dels förekommer mängdrabatter, dels förekommer att vissa mängder försvinner i naturabetalningar, inte minst till slutkundsförsäljarna. Detta innebär att den beräknade omsättningen ovan i själva verket borde skrivas ned. I denna redovisning presenteras dock ingen beräkning av nettoomsättningen, eftersom storleken på rabatterna och in natura-betalningarna inte är känd.

Omkostnader och potentiell vinst

Att komma fram till vad den slutliga årsvinsten från den svenska narkotikamarknaden uppgår till, görs inte i denna rapport. Då måste avdrag först göras för inköpskostnaderna. Dessutom måste utgifter för transport, lagring, förpackning, distribution, säljarersättning samt penningtvätt skattas och subtraheras från nettoomsättningen. Dessa variabler bedöms som alltför svåra att fastställa inom ramen för detta arbete. I stället får det konstateras att eftersom årsomsättningen enligt de två beräkningsvarianterna ovan beräknades till 4 respektive 11 miljarder kronor, torde det finnas ett betydande vinstutrymme.

Prisutvecklingen på smugglad alkohol och tobak

Sedan 2017 ställs frågor om gatupriser för tre olika smuggelvaror utöver narkotika. Detta gäller cigaretter (1 limpa, dvs. 200 cigaretter), sprit (1 liter) och starköl (1 flak om 24 burkar à 33 centiliter, dvs. ca 8 liter). Även om kännedomen om priserna på dessa smuggelvaror är mera begränsad bland de poliser som valts ut att rapportera narkotikapriser, så är det ändå motiverat att passa

på att ställa frågor även om detta, då det råder brist på systematisk information om sådana priser.

Jämfört med flertalet narkotikasorter är det mindre vanligt att priser rapporteras för öl, sprit och cigaretter. Jämförs smuggelpriserna i tabell F med butikspriser, kan det konstateras att såväl smugglade cigaretter som smugglad alkohol är klart billigare. I butik kan en limpa cigaretter köpas för ca 550 kronor. På Systembolaget kostar standardvodka cirka 300 kronor per liter och ett flak (8 liter) enklare lager cirka 200 kronor. Priset för sprit och cigaretter i vanliga handeln är därmed omkring dubbelt så högt som smuggelpriset, medan prisskillnaden för starköl är mindre. Såväl antalet prisrapporteringar som prislägena har i grova drag varit oförändrade sedan 2017 (tabell 22).

Tabell F. Gatupriser för smugglad tobak och alkohol. Priserna är angivna i kronor per limpa, liter resp. flak ^{a)} (antalet prissvar, prisintervall, medel- och medianpriser). 2021.

	Enhet	Andel (%) svar (n=51)	Intervall, kronor	Medelvärde	Medianvärde
Cigaretter	kr / limpa	24	200 – 450	303	275
Sprit	kr / liter	35	100 – 250	171	163
Starköl	kr / flak ^{a)}	27	150 – 200	169	165

a) Ett flak utgör 24 x 33 centiliter, dvs. cirka 8 liter.

En viss nedgång i antalet prisrapporteringar för smugglad alkohol kan dock noteras under pandemiåren. Detta kan tolkas som en nedgång av sådan smuggling. Att priserna inte ökat till följd av detta torde bero på att det inte finns utrymme för några större prisökningar eftersom köparna då skulle vända sig till den legala marknaden.

Pandemiåren 2020–21

Av och till under perioden mars 2020 till december 2021 rådde olika typer av mer eller mindre omfattande restriktioner som en följd av pandemisituationen, bland annat med begräsningar av resande, transporter, gränshandel och liknande. Rapportörerna har tillfrågats om de uppfattat att narkotikatillgängligheten påverkats av pandemirestriktionerna. Knappt hälften uppgav detta 2020–21. I rapporteringen för första halvåret 2020 uppgav tre fjärdedelar detta, men i rapporteringen för andra halvåret 2021 var det endast en tredjedel som ansåg att pandemin påverkat narkotikatillgängligheten.

Framför allt har minskad tillgänglighet på cannabis påtalats. Detta syns också i utvecklingen för i synnerhet de inrapporterade haschpriserna, som steg 2020 för att under 2020 delvis återgå till 2019 års priser. En del rapportörer har dock framhållit att cannabistorkan inleddes redan före pandemin. Detta får stöd i en rapport från EMCDDA som menar att minskad tillgänglighet på cannabis uppstod bland annat till följd av insatser från rättsväsendena i Spanien och

Marocko runt årsskiftet 2019/2020, det vill säga före pandemin (EMCDDA, 2020). En rapport från Brå (2021) styrker detta förhållande då den visar tydliga uppgångar för cannabispriserna på svenska Darknet (Flugsvamp) flera månader innan pandemin bröt ut.

Andra förändringar som inträffat under pandemin är exempelvis att gatupriset på brunt heroin ökade 2021, samtidigt som inga grossistpriser överhuvudtaget inrapporterades för brunt heroin detta år. Detta indikerar att brunt heroin blev ovanligare under 2021, vilket dock inte behöver vara orsakat av pandemin. Antalet grossistprisrapporteringar för ecstasy sjönk också, paradoxalt nog samtidigt som grossistpriserna halverades. På gatunivån märktes dock inga förändringar. För kokain ökade å andra sidan grossistpriserna jämfört med innan pandemin, utan att gatupriserna påverkades.

Övriga iakttagelser under pandemiperioden som nämnts i öppen text av rapportörerna var bland annat att postförsändelser blev vanligare, att narkotikaimportörerna tycktes samarbeta i större utsträckning än tidigare, samt att läkemedel blev vanligare.

Gällande smugglad alkohol och tobak var det 80 procent av rapportörerna år 2020 som inte kunde svara på om pandemin påverkat situationen eller ej, varför denna fråga utgick 2021. Värt att nämna gällande alkoholsmugglingen kan vara att färre har kunnat nämna framför allt spritpriser under pandemin, dock utan att detta påverkat genomsnittspriset.

Smugglingsfrågan ersattes 2021 med en fråga där respondenterna öppet fick spekulera i hur de trodde att narkotikamarknaden skulle komma att utvecklas efter pandemin. För det första kan det konstateras att många ansåg att narkotikamarknaden i hög grad redan tycktes ha återgått till tidigare läge, med visst undantag för förhöjda cannabispriser. Fortsatta utökade samarbeten mellan importörer och distributörer nämndes, liksom att ökad import via postpaket kan vara att vänta, samt en ökad försäljning via digitala kanaler. En fortsatt utbudsökning vad gäller olika läkemedel nämndes också.

En sammanvägd tolkning av det ovanstående gällande narkotika är att under pandemiåren har det uppstått en minskad tillgång på cannabis (främst hasch), med prisökningar på såväl grossist- som gatunivå. Detta tycks dock främst ha berott på förändringar som skedde på europamarknaden redan innan pandemin. Effekten av detta kan emellertid förstärkts av pandemirestriktionerna, med försämrade smugglingsmöjligheter genom Europa. För övriga narkotikasorter tycks inga större förändringar ha skett till följd av pandemin och hösten 2021 tycks narkotikatillgängligheten i mångt och mycket vara likartad situationen innan pandemin. Apropos detta kan det vara på sin plats att avsluta med ett citat ur en pandemirapport från EMCDDA (2021b) där en slutsats var att "...the drug market has been remarkably resilient to disruption caused by the pandemic...".

Referenser

Brå (2021). *Narkotikamarknader – En studie av smuggling, gatuförsäljning, internethandel och köpare*. Rapport 2021:10. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Caulkins & Reuter (1998). *What Price Data Tell Us about Drug Markets*. Journal of Drug Issues. Vol 28, Issue 3, 1998.

CES (2022). *Inslag av cannabis vid dödligt våld i Stockholm och i Sverige. Delrapport 1 i en serie om cannabisproblematiken bland unga vuxna i Stockholms län*. Rapport 2022:1. Stockholm: Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin.

EMCDDA & Europol (2019). *EU Drug Markets Report 2019*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

EMCDDA & Europol (2020). *EU Drug Markets: Impact of COVID-19*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

EMCDDA (2021a). *Europeisk narkotikarapport – trender och utveckling*. Luxembourg: Europeiska unionens publikationsbyrå.

EMCDDA (2021b). *Impact of COVID-19 on drug markets, use, harms and drug services in the community and prisons – Results from an EMCDDA trendspotter study April 2021*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Freeman, T m.fl. (2018). *Increasing potency and price of cannabis in Europe, 2006-16*. Addiction. Doi:10.1111/add.14525.

Folkhälsomyndigheten (2022). *Folkhälsodata. Cannabisanvändning*. Hämtad från [2022-03-25] http://fohm-app.folkhalsomyndigheten.se/Folkhalsodata/pxweb/sv/B_HLV/B_HLV__aLevvanor__aacLevvanornarkotika/hlv1canaald.px/

Mhina K (2022). *Halter enligt Tullverkets laboratorium*. Uppgifter via mejlkontakt 2022-03-08.

Moeller K (2011). *Costs and revenues in street-level cannabis dealing*. Trends Organ Crim (2012) 15:31–46. DOI 10.1007/s12117-011-9146-9.

Moeller K, Munksgaard R och Demant J (2021). *Illicit drug prices and quantity discounts: A comparison between a cryptomarket, social media, and police data*. International Journal of Drug Policy 91 (2021). DOI: 10.1016/j.drugpo.2020.102969.

NFC (2022). *Årsstatistik narkotikabeslag 2021*. Polismyndigheten, Nationellt forensiskt centrum (NFC). Statistiken uttagen 2022-02-08.

NOA (2021). *Lärdomar av Encrochat – Analysprojekt Robinson*. Diarienummer A193.902/2021. Polismyndigheten, Nationella operativa avdelningen (NOA), Underrättelseenheten.

Nordgaard A, Grafström K och Petersson N (2021). *Prediktiva narkotikahalter i polisbeslag 2021*. NFC Rapport 2021:04. Linköping: Nationellt forensiskt centrum.

Persson L (1999). *Cigarettsmugglingens struktur, omfattning och utveckling under senare delen av 1990-talet – Från limpa till lunga*. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Petersson N, Grafström K, & Nordgaard A (2022). *Narkotikahalter i polisbeslag av amfetamin, heroin, kokain samt cannabismaterial under 2021 samt framtagna gränser för speciellt låg, låg, hög och speciellt hög halt 2021–2024. Historisk utveckling av median och medelvärden, max- och minhalter samt statistisk halt för cannabisblad/stjälkar*. NFC Rapport 2022:04. Linköping: Nationellt forensiskt centrum.

Polismyndigheten (2017). *Polisens rapport om allvarlig och organiserad brottslighet 2017*. Stockholm: Polismyndigheten, Nationella operativa avdelningen.

Polismyndigheten och Tullverket (2017). *Drogsituationen – Lägesbild i Sverige 2013–2016*. En rapport av Polismyndigheten och Tullverket.

Region Örebro län (2016). *Dopning – Översikt, vård och behandling samt idéskiss till ett nationellt kompetenscentrum*. Slutrapport från Nationellt kompetensutvecklingsprojekt för dopningsproblematik (NKD) 2013–2015.

SCB (2022a). *Konsumentprisindex (1980=100), fastställda tal*. Hämtad från [2022-02-15] <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/priser-och-konsumtion/konsumentprisindex/konsumentprisindex-kpi/pong/tabell-och-diagram/konsumentprisindex-kpi/kpi-faststallda-tal-1980100/>

SCB (2022b). *Nationalräkenskaperna, Hushållens konsumtionsutgifter (ENS2010) efter ändamål, 023 narkotika*. Hämtad från [2022-03-21] https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__NR__NR0103__NR0103E/NR0103ENS2010T03NA/

SOU 1998:18 (1998). *En gräns – en myndighet?* Stockholm: Finansdepartementet, Fritzes.

Sundin (red, 2022). *Användning och beroendeproblem av alkohol, narkotika och tobak – En studie med fokus på år 2021 i Sverige*. Rapport 209. Stockholm: Centraförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning.

SVT (2021). *I skuggan av El Chapo*. Sveriges television, Uppdrag granskning. 2021-08-25 och 2021-09-01.

Systembolaget (2022). *Annorlunda av en anledning – Ansvarsredovisning 2021*. Stockholm: Systembolaget.

Trolldal B (2022). *Alkoholkonsumtionen 2021. Preliminära uppgifter mars 2022*. PM. Stockholm: Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning.

Tullverket (2022). *Beslagsstatistik 2021*. Hämtad från [2022-02-17] <https://tullverket.se/omoss/dethargortullverket/beslagsstatistik.4.226de36015804b8cf353949.html>

UNODC (2009). *World Drug Report 2009*. Vienna: United Nations Office on Drugs and Crime.

UNODC (2021). *World Drug Report 2021. 8.4 Price time series for cocaine and heroin, Western Europe and the United States*. Hämtad från [2022-01-15] https://www.unodc.org/unodc/en/data-and-analysis/wdr2021_annex.html

Van Duyne P & Levi M (2005). *Drugs and money. Managing the drug trade and crime-money in Europe*. London: Routledge.

Bilaga I Regioner och polisområden

Region	Polisområde	Län
Bergslagen	Dalarna	Dalarna
Bergslagen	Värmland	Värmland
Bergslagen	Örebro	Örebro
Mitt	Gävleborg	Gävleborg
Mitt	Uppsala	Uppsala
Mitt	Västmanland	Västmanland
Nord	Jämtland	Jämtland
Nord	Norrbottnen	Norrbottnen
Nord	Västerbotten	Västerbotten
Nord	Västernorrland	Västernorrland
Stockholm	City	Stockholm
Stockholm	Gotland	Gotland
Stockholm	Nord	Stockholm
Stockholm	Syd	Stockholm
Syd	Malmö	Skåne
Syd	Nordvästra Skåne	Skåne
Syd	Blekinge nordöstra Skåne	Skåne/Blekinge
Syd	Kalmar Kronoberg	Kalmar/Kronoberg
Syd	Södra Skåne	Skåne
Väst	Fyrbodal	Västra Götaland
Väst	Halland	Halland
Väst	Skaraborg	Västra Götaland
Väst	Storgöteborg	Västra Götaland
Väst	Älvsborg	Västra Götaland
Öst	Jönköping	Jönköping
Öst	Södermanland	Södermanland
Öst	Östergötland	Östergötland

C.A.N

CAN – Nationellt kompetenscentrum inom ANDTS (alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel). Vårt fokus är undersökningar, forskning och kommunikation. Vi genomför även lokala och regionala undersökningar och kartläggningar på uppdrag av kommuner och län.

CAN är en unik aktör med en fot i civilsamhället och en i det offentliga. Styrelsen utses till hälften av regeringen och till hälften av de cirka 50 medlemsorganisationerna vid årsmötet. CAN står för Centraförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning.

Läs mer om oss på www.can.se

